

ת"פ 811/07/20 - מדינת ישראל נגד דניאל מטאייב

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 811-07-20 מדינת ישראל נ' מטאייב
תיק חיצוני: 320190/2020
לפני כבוד השופטת איילת השחר ביטון פרלה
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם דניאל מטאייב
החלטה

בפתח משפטו העלה הנאשם טענת הגנה מן הצדק ועתר לביטול כתב האישום נגדו. לטענתו, נשללה ממנו זכותו לשימוע בטרם העמדתו לדין- בניגוד להוראות החוק המחייבות מתן הזכות כאמור.

מהבקשה עולה שביום 30.6.20 ניתנה החלטת ראש יחידת התביעות הפוטרת מחובת שימוע ואולם החלטה זו, כך נטען, לוקה בחוסר סבירות קיצונית, באופן המצדיק את ביטול כתב האישום.

אביא את עיקרי העובדות הרלוונטיות, לצורך בהירות ההחלטה.

ביום 26.6.20 - קודם להגשת כתב האישום, שוחרר הנאשם במסגרת הליך מעצר לצורכי חקירה, בתנאים מגבילים שכללו, בין היתר, הימצאותו בחלופה למעצר לביתו עד ליום 1.7.20.

ביום 1.7.20, הוגש נגד הנאשם, יליד 1998 כתב אישום בגין גידול ייצור והכנת סמים מסוכנים, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, החזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית ונטילת חשמל שלא כדין. עם כתב האישום הגישה המאשימה בקשה למעצר הנאשם עד לתום ההליך העיקרי ולמצער להמשך הגבלת חירותו בתנאים המגבילים שנקבעו ביום 26.6.20.

הבקשה למעצר נדונה מטבע הדברים לפני מותב אחר וב"כ הנאשם עמד על כך שלא 'לקשור' בין הבקשה למעצר עד לתום ההליכים לטענתו המקדמית שהועלתה בהליך העיקרי. כשלעצמי, לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובת המאשימה, הצעתי לצדדים, שאתן הכרעתי בטענה המקדמית רק לאחר מתן החלטה בהליך המעצר הואיל ולשופט שיושב בהליך המעצר כר נתונים רחב משלי ואף עצם ההכרעה בצורך בתנאים מגבילים עשויה להיות בעלת השפעה על בחינתי את שיקול הדעת של המאשימה במתן הפטור. כאמור, הצעה זו נדחתה מצד ב"כ הנאשם שהבהיר שלידו, אין קשר בין השניים ואף הודיע שהסכים להותרת הנאשם בתנאים מגבילים ללא קיום דיון מהותי בבקשת המעצר עד למתן הכרעה בטענה המקדמית.

בכדי שלא להאריך אני חוזרת על הטעמים שביססו הבקשה, אשר פורטו בהרחבה בכתב ובעל פה ועל התנגדותה המפורטת של המאשימה ואסתפק בהפניה לכתבי הטענות ולפרוטוקול מיום 3.8.20.

עיינתי בבקשה שנזמקה כדבעי לרבות אזכורי פסיקה והשלמתה בטיעון סדור בעל פה ולא מצאתי בסיס לקבלה.

בטרם אנמק החלטתי מצאתי להתייחס לקשר שישנו, בנסיבות שנפרשו לפני, בין ההליך העיקרי להליך המעצר וכן לאפשרות שישנה, בניגוד לסברת ההגנה, להעלות הטענה במסגרת הליך המעצר.

ביום 30.6.20, כך נלמד מנספח שצורף לבקשת הנאשם, ניתן פטור מיידוע הנאשם ומתן הזדמנות לשימוע בטרם העמדה לדין, בכתב, בידי מ"מ ראש יחידת תביעות וזהו לשונו: "לאור חומרת העבירה - הקמת מעבדה ייעודית, התכנון והערכות שנדרשו לכך, כמו גם היקף הגידול אשר מתבטא בכמויות הסמים הגדולות שנמצאו בדיקה לאחר "הקטיף" וכן גניבת חשמל לצורך כך, מאשרת הגשת כתב אישום ובקשה להמשיך תנאים מגבילים עד תום ההליכים הפליליים תוך פטור מיידוע ושימוע".

עולה כי נסיבות ביצוע העבירות לכאורה ביססו ההחלטה להעמיד הנאשם לדין לצד הגשת בקשה להמשיך התנאים המגבילים שנקבעו ביום 26.6.20 שתוקפם לפי ההחלטה נקבע עד ליום 1.7.20.

אומנם נקבע לא אחת שככלל, מקומה של טענה מקדמית ימצא בהליך העיקרי ולא בהליך המעצר; ואולם, כפי שעולה מהפסיקה, לא ניתן לשלול לחלוטין האפשרות שבמקרים מסוימים תועלה טענה מקדמית מסוג מסוים בהליך המעצר ובשל אופיה יתקיים דיון שיכריע בה (ראו בג"ץ 230/07 עטון נ' מדינת ישראל (1.3.2007), פסקה 5; בש"פ 3737/14 פלוני נ' מדינת ישראל (29.5.14) כן ראו בש"פ 7148/12 כנאנה נ' מדינת ישראל (14.10.12), פסקה 16). יתרה מזו, ניתן למצוא דוגמאות דומות לסוג הטענה שנטענה כאן, שהועלו בהליך שלא במסגרת ההליך העיקרי [כמו בעמ"ת 22305-03-13 מדינת ישראל נ' ג'ורנו (14.3.13), שם נדונה סוגיה דומה במסגרת הליך המעצר. בית המשפט המחוזי הפך את החלטת בית המשפט השלום וביטל ביטולו של כתב האישום ובבקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי הגיעו הצדדים להסכמות, בהמלצת כב' השופט זילברטל, לביטול החלטת בית המשפט המחוזי, הותרת החלטת בית המשפט השלום על כנה והסכמה להמשיך תחולת תנאי השחרור ל-5 ימים לצורך עריכת שימוע שלאחריו יוחלט אם יוגש כתב אישום (בש"פ 2449/13 ג'ורנו נ' מדינת ישראל (10.4.13)).]

על רקע האמור ובהינתן שטענת ההגנה לקיומה של הגנה מן הצדק היא על בסיס טענת אי סבירות החלטת ראש יחידת תביעות למתן פטור, שמנימוקיה עולה שהתבססה בין היתר על כוונת המאשימה להעמיד הנאשם לדין לצד הגשת בקשת מעצר בתוך תקופת הימצאותו בתנאים מגבילים - סברתי שנוכח יהיה להניח לפני 'הביקורת השיפוטית' על הצורך בתנאים מגבילים במסגרת החלטת השופט הדן בהליך המעצר. לשופט הדן בהליך המעצר כר נרחב נתונים, מעבר לנתונים שיש בידי, לצורך בחינת שיקול הדעת של ראש יחידת התביעות. פן נוסף רלוונטי, הוא הצורך בעריכת איזונים, אם ימצא שישנו פגם, בהינתן שב"כ הנאשם הצהיר כי חוזר בו מהסכמתו להמשיך קיומם של התנאים המגבילים עד לעריכת שימוע - אשר ניתנה בטרם הוגש כתב אישום והוא מתנגד להותרת התנאים עד לעריכת שימוע אם יבוטל כתב האישום.

לזכות השימוע השפעה ניכרת על זכויות חשוד, בהינתן משמעות עצם העמדת אדם לדין והשפעתה על מהלך חייו. משום כך, ובלשונו של כב' השופט עמית בבג"ץ 8066/18 משיח נ' פרקליטות המדינה (22.1.19): "ראוי להקפיד הקפדה יתרה על זכות השימוע המוקנית בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי" (שם, פסקה 14 וכן ראו פסקאות 7 ו-8 הרלוונטיות למשמעות זכויות היידוע והשימוע ותוצאות הפרתן). בעניין משיח התבקש העברת הטיפול בתיק הפלילי

מפרקליטות אחת לאחרת לצורך עריכת שימוע, זאת לאחר שבית המשפט המחוזי ביטל כתב אישום למרות הימצאות אישור העמדה לדין ללא קיום יידוע, שניתן בידי פרקליטת המחוז [ראו ת"פ (מחוזי ת"א) 4043-06-18 פרקליטות מחוז ת"א נ' משיח (17.9.18)].

זאת ועוד, בדברי ההסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון - הגנה מן הצדק), התשס"ו-2006, צוין באשר לטענת הגנה מן הצדק שהיא "מקנה לבית המשפט סמכויות שבדין לפקח על הסבירות שבהגשת כתב אישום, סמכויות שעד היום היו נתונות בידי רשויות התביעה או היועמ"ש. עיגונה של ההגנה בחוק יאפשר פיקוח ויבטיח כי רשויות התביעה ינהגו בנאשם על פי כללי הצדק ויפעלו בסבירות, בהגינות, במידתיות, באחריות ובתום לב."

ההכרעה בשאלה, אם ישנה הצדקה להחלתה של הגנה מן הצדק, אמורה לשקף איזון נאות בין מכלול הערכים, העקרונות והאינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי. בע"פ 4855/02 בורוביץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נט (6) 776, נקבעה דרך בחינת החלתה של ההגנה במבחן משולש הכולל זיהוי הפגמים, בחינתם אלא מול היקף ועוצמת הפגיעה בתחושת הצדק וההגינות - אם ינוהל ההליך למרות קיומם של הפגמים ובחינת האפשרות לריפוי הפגמים בדרך מתונה ומידתית יותר מביטול כתב האישום (שם, פסקה 21). התנאי הראשון הוא תנאי סף שהמענה לו מכתוב אם יש צורך בהחלת שני התנאים הנוספים והוא שאלת קיומו של פגם.

אופי הטענה שהעלה ב"כ הנאשם כורכת עתירה לעריכת ביקורת שיפוטית על שיקול דעת הרשות במתן הפטור ליידוע הנאשם ועריכת שימוע. בעבר הכתובת הטבעית להעלאת טענות מינהליות הקשורות בהליך הפלילי היתה בג"ץ; ואולם, בנקוף הזמן נמצא מקום להעלות, במסגרת טענות לפגם בהגשת כתב אישום, כולל בשלב החקירה במסגרת ההליך הפלילי גופו [ראו בג"צ 9131/05 ניר עם נ' מדינת ישראל (6.2.06), בג"צ 6887/13 קניאס נ' היועמ"ש (21.1.14), ע"פ 7621/17 גוטסדינר נ' מדינת ישראל (1.3.17)].

ברע"פ 1611/16 מדינת ישראל נגד ורדי ומועלם (31.10.18), צוין שגבולותיה וגדריה של דוקטרינת הביקורת המינהלית בפלילים, כמו גם יחסה לעקרון ההגנה מן הצדק ויחסי הגומלין ביניהן - טרם נבחנו לעומקן ושימוש בביקורת מינהלית לתקיפת ההחלטה המינהלית עשויה לספק לבית המשפט ארגז כלי-ביקורת רחב ומגוון, רחב הרבה יותר מזו של דוקטרינת ההגנה מן הצדק. ואולם, עוד בעניין ורדי הובעה הדעה שיש לראות דווקא בדוקטרינת ההגנה מן הצדק את התפיסה נכונה וההולמת בבחינת דרך התנהלות רשויות האכיפה, שכן היא מאזנת נכונה בין הפגם שנפל בהליכי האכיפה - אם נפל פגם - לבין השיקולים האחרים, ומעניקה את המשקל הראוי לאינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי [חיזוק מובהק לגישה זו ניתן למצוא ברע"פ 7052/18 מדינת ישראל נ' רפי רותם (5.5.20)].

זכעת לגופו של עניין, עיינתי באישור שניתן כמצוות סעיף 60א (ה) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 ולא מצאתי בסיס להיענות לבקשה הואיל ולא מצאתי פגם בהתנהלות המאשימה, כך שהבקשה לא עומדת בתנאי הראשון של המבחן המשולש שנקבע בעניין בורוביץ.

המאשימה עמדה בדרישות הסעיף שמכוחו ניתן הפטור. הפטור ניתן בכתובים, בידי הגורם המוסמך ובו טעמיו שאין בהם דופי. באין פגם, אין צורך להמשיך ולבחון תחולת שני סעיפי המבחן הנוותרים שנקבעו בעניין בורוביץ.

אעיר שאף אם היה ניתן למצוא טעם לפגם בטעמי החלטת המאשימה למתן פטור, המדובר בנאשם שעודנו מצוי בתנאים מגבילים שבשלם בין היתר, ניתן הפטור מקיום שימוע. ברי שאם לא היה שמץ בסיס להימצאותו בתנאים מגבילים, היתה ההגנה מקדמת דיון מהותי לצורך ביטולם ולא ממתינה עד למתן הכרעה בבקשה שלפני. לכך משמעות,

בהינתן שבעת הזו, הנאשם עומד על כך שביטול כתב האישום יכרוך מאליו ביטול התנאים ואין הסכמה מצדו להמשך התנאים המגבילים עד לקיום שימוע אם יבוטל כתב האישום.

באשר לטענת ההגנה שהתנהלות המאשימה היא בניגוד לאמור בהנחיית פרקליט המדינה 14.21 שעניינה הליכי יידוע ושימוע בהליכים פליליים (עדכון אחרון 8.12.19), הרי שהנחייה זו נוקטת לשון ברורה: "בשל השונות שבין עבודת הפרקליטות לתביעה המשטרתית (מבחינת סוג התיקים, היקפם, חומרת העבירות, מורכבות ועוד), הנחיה זו נועדה להתוות את מדיניות הפרקליטות בלבד בהליכי יידוע ושימוש. זאת, מתוך הכרה בכך שחלק ניכר מאמור בהנחיה אינו מותאם לאופן עבודתה של התביעה המשטרתית. לפיכך הנחיה זו תחול באופן מחייב על הפרקליטות בלבד".

הבקשה נדחית אפוא.

ניתנה היום, י"ב אלול תש"פ, 01 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.